

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH220052

NAZWA
OBSZARU Dolina Słupi

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH220052	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Dolina Słupi

1.4. Data opracowania 2004-05	1.5. Data aktualizacji 2024-11
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2012-12
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2013-12
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2021-03
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 4 lutego 2021 r. w spr. soo Dolina Słupi (PLH220052)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna	Szerokość geograficzna
17.1913	54.3544

2.2. Powierzchnia [ha]:	2.3. Obszar morski [%]
6991.48	0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2 Nazwa regionu

PL63	Pomorskie
PLZZ	Region morski

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3110			69.66		G	B	C	C	B
3140			0.89		M	A	C	B	A
3150			487.21		G	B	C	C	B
3160			4.46		G	B	C	B	C
3260			279.72		G	B	B	B	B
4030			0.04		G	D			
6120			2.39		M	B	C	C	C
6430			46.45		M	B	C	B	B
6510			127.87		M	A	C	B	A
7110			12.46		M	B	C	B	C
7120			5.55		M	B	C	B	B
7140			44.98		M	A	C	B	B
7150			1.3		M	A	C	A	B
7230			24.65		M	B	C	B	B
9110			84.66		M	A	C	B	B
9130			333.13		M	B	C	B	B
9160			52.7		M	A	C	B	B

9170		12.98		M	B	C	B	C
9190		7.59		M	B	C	B	C
91D0		28.55		M	A	C	B	C
91E0		625.6		G	B	C	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1308	Barbastella barbastellus			p	10	20	i		M	D			
A	1188	Bombina bombina			p				R	M	C	B	C	C
M	1337	Castor fiber			p				P	M	C	A	C	B
F	1149	Cobitis taenia			p				P	M	C	A	C	B
F	1163	Cottus gobio			p				C	M	C	A	C	A
R	1220	Emys orbicularis			p				V	M	D			
P	6216	Hamatocaulis vernicosus			p	550	632	area	V	G	C	C	B	C
F	1099	Lampetra fluviatilis			r				R	M	C	B	C	C
F	1096	Lampetra planeri			p				P	M	C	A	C	B
I	1042	Leucorrhinia pectoralis			p				P	M	C	B	C	C
M	1355	Lutra lutra			p				P	M	C	A	C	A
I	1060	Lycaena dispar			p				P	M	C	B	C	C
I	1037	Ophiogomphus cecilia			p				C	M	C	B	C	B
F	5339	Rhodeus amarus			p				P	M	C	A	C	B
F	1106	Salmo salar			r				P	M	B	B	C	B
A	1166	Triturus cristatus			p				C	M	C	A	C	B
I	1032	Unio crassus			p				P	M	C	B	C	B
I	1014	Vertigo angustior			p	5400	5400	area	P	G	A	A	C	A
I	1016	Vertigo moulinsiana			p	5000	5000	area	P	M	A	A	C	A

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N16	16.17
N01	0.0
N10	29.92
N06	7.79
N19	19.4
N17	19.67
N23	0.7
N12	6.35
N04	0.0
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 Dolina Słupi PLH220052 obejmuje środkowy i dolny bieg rzeki Słupi, od Sulęcyna do jej ujścia do morza w Ustce oraz większość jej dopływów wraz z ich dolinami. Skumulowały się w nich cenne siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich, zagrożonych wyginięciem gatunków z różnych grup systematycznych stanowiących przedmioty ochrony w sieci Natura 2000. Obszar charakteryzuje się urozmaiconym krajobrazem polodowcowym z typowymi formami: jeziorami rynnowymi i wytopiskowymi, równinami sandrowymi oraz wzgórzami moren czołowych. Ponad połowę powierzchni obszaru zajmują lasy, znaczny jest też udział łąk i pastwisk oraz wód. Do najcenniejszych elementów w Obszarze należy naturalna dolina Słupi z przyległymi łąkami i torfowiskami od Sulęcyna do jez. Głębokiego, doliny większych i mniejszych dopływów, liczne jeziora oligotroficzne, w tym lobeliowe. Równie cenne są kompleksy torfowisk soligenicznych w dolinie Skotawy, torfowiska przejściowe i mechowiska, zbiorniki dystroficzne i podmokłe łąki. Liczne dopływy Słupi stanowią cenne tarliska dla głowacza białopłetwego *Cottus gobio*, minoga strumieniowego *Lampetra planeri* i rzecznego *Lampetra fluviatilis*, strzebli potokowej *Phoxinus phoxinus*, łososia *Salmo trutta* oraz lipienia *Thymallus thymallus*. Występuje tu też krasnorost *Hildenbrandia rivularis* i włosienicznik rzeczny *Ranunculus fluitans*. Spośród bezkręgowców na uwagę zasługują reofilne ślimaki wodne oraz małże, w tym chroniona skójką gruboskorupowa *Unio crassus* oraz rzadkie gatunki ważek, między innymi związana z rzekami trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* i

zasiedlające torfowiska i zbiorniki dystroficzne zalotka większa *Leucorhinia pectoralis* i iglica mała *Nahelania speciosa*. Na torfowiskach stwierdzono między innymi poczwarówkę jajowatą *Vertigo moulinsiana* i poczwarówkę zwężoną *Vertigo angustior* oraz rzadki gatunek mchu haczykowca błyszczącego *Hamatocaulis vernicosus*. Doliny rzek i potoków porastają też cenne ekosystemy leśne, w tym olsy źródliskowe i podgórskie łągi, a na stromych zboczach licznych wąwozów grądy oraz kwaśne i żyzne buczyny.

W granicach Obszaru utworzono 10 rezerwatów przyrody, centralna część obszaru znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” oraz specjalnego obszaru ochrony ptaków PLB220002 „Dolina Słupi”. Obszar Natura 2000 Dolina Słupi PLH220052 charakteryzuje spora liczba zbiorników wodnych różnego typu. W jego granicach znajduje się 8 jezior lobeliowych: Czarnowie (Czarne k. Unichowa), Godzier Wielka, Duże Sitno, Krosnowskie, Okoniewskie, Herta, Sulęczynko, Czarne k. Borzytuchomia, zajmujących łączną powierzchnię ok. 70 ha. Jezioro Duże Sitno objęte jest ochroną rezerwatową. Znaczący jest udział siedliska przyrodniczego 3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Ten typ siedliska obejmuje w obszarze sporą liczbę zbiorników o zróżnicowanym charakterze i powierzchni – od 0,03 ha (najmniejsze starorzecze) do 124 ha (Jezioro Żukowskie). Trzy jeziora objęte są ochroną rezerwatową w granicach „Skotawskich Łąk”. Większość zbiorników znajduje się w otoczeniu lasów. Jeziora eutroficzne i starorzecza zajmują łącznie prawie 500 ha. Z kolei zbiorniki dystroficzne mają w obszarze niewielki udział – są to zaledwie 2 bezimienne jeziora, zajmujące łącznie niecałe 1,5 ha. Sztandarowym siedliskiem obszaru są rzeki włosienicznikowe 3260 – Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculon fluitantis*), stanowiące większość cieków Doliny Słupi, choć płyty z typową dla tego siedliska roślinnością są rozproszone, głównie ze względu na zacienienie. Siedlisko obejmuje rzeki (w granicach obszaru Natura 2000): Słupię, Skotawę, Kwaczę, Kamionkę, Kamienicę, Kamienną, Karzniczkę, Głaźną, Bytowę, Żelkową Wodę. Pomimo niskiej reprezentatywności gatunków wskaźnikowych, wynikającej częściowo ze specyfiki naturalnego charakteru cieków, występują tu odcinki rzek z charakterystycznym i właściwym dla tego typu siedliska składzie gatunkowym i morfologii. Najlepiej wykształcone płyty siedliska stwierdzono na Słupi poniżej ujścia Kamienicy.

4.2. Jakość i znaczenie

3110 – Jeziora lobeliowe

Ocena stanu ochrony

Ogólna ocena stanu ochrony siedliska w obszarze jest zła (U2), co wynika bezpośrednio ze złej oceny stanu ochrony na czterech stanowiskach. Jedynie w Jeziorze Duże Sitno ocena ogólna stanu ochrony jest właściwa (stan na rok 2016), w pozostałych niezadowolająca (U1) lub nieznana (jezioro Sulęczynko). Zła ocena stanu ochrony wynika głównie ze złej (U2) oceny parametru struktura i funkcje lub perspektywy ochrony – w jeziorze Czarnym k. Borzytuchomia. Pozostałe parametry dla większości jezior uzyskały oceny właściwe (FV) lub niezadowolające (U1). W jeziorach Godzier Wielka, Krosnowskim i Herta wskaźnikami determinującymi ocenę złą (U2) były: charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w transekcie, a także przezroczystość i barwa wody. Wartości pozostałych wskaźników na tych stanowiskach mieszczą się w zakresie od właściwego do niezadowolającego.

Uzasadnienie ocen do SDF

Reprezentatywność: B (dobra) – jeziora lobeliowe omawianego obszaru charakteryzują się zróżnicowanym stopniem reprezentatywności. Roślinność wynurzona jest z reguły skąpo lub umiarkowanie wykształcona, głównie z udziałem turzycy dzióbkwatej *Carex rostrata* i ponikła błotnego *Eleocharis palustris*, nierzadko trafiają się jednak skupiska trzciny pospolitej *Phragmites australis* i innych gatunków eutroficznych jak np. skrzypu bagiennego *Equisetum fluviatilis*. Rośliny o liściach pływających występują w większości badanych jezior, są one reprezentowane najczęściej przez rdestnicę pływającą *Potamogeton natans* i grążela żółtego *Nuphar luteum*. Zasoby gatunków wskaźnikowych są bardzo zróżnicowane: od występujących wzdłuż całej linii brzegowej isoetydów o zróżnicowanym składzie gatunkowym (lobelia jeziorna *Lobelia dortmanna*, brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora*, poryblin jeziorny *Isoetes lacustris*), jak w przypadku jeziora Czarnego k. Unichowa, po jeziora w których obserwowany jest regres populacji (Czarne k. Borzytuchomia, Herta). Wśród gatunków podwodnych rzadko trafiają się dodatkowo gatunki pożądane, takie jak: wywłócznik skrętoległy *Myriophyllum alterniflorum* czy zdrojek pospolity *Fontinalis antipyretica*.

Powierzchnia względna: C (2%≥p>0% krajowych zasobów siedliska) – jeziora lobeliowe w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi zajmują mniej niż 2% zasobów siedliska w skali kraju, co wynika w sposób pośredni z przeliczenia w stosunku do łącznej powierzchni siedliska na terenie woj. pomorskiego, wynikającej z materiałów zgromadzonych przez RDOŚ w Gdańsku.

Ocena stanu zachowania: C (średni lub zdegradowany), w tym: stopień zachowania struktury – III średnio

zachowana lub częściowo zdegradowana, w oparciu o wskaźniki stosowane w PMS GIOŚ. Jeziora lobeliowe omawianego obszaru są zróżnicowane pod względem stopnia zachowania struktury tego siedliska. Choć w większości badanych jezior brak jest gatunków wskazujących na degenerację, to jednak oceny charakterystycznej kombinacji zbiorowisk roślinnych w obrębie transektu nie są właściwe, nawet w przypadku jezior o znacznych zasobach populacji isoetydów. W jeziorze Czarnym k. Unichowa mimo sporego arealu występujących tu trzech gatunków wskaźnikowych (lobelia jeziorna *Lobelia dortmanna*, brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora*, poryblin jeziorny *Isoetes lacustris*), dolna granica zasięgu populacji poryblina jeziornego jest położona płycej niż w najlepiej zachowanych jeziorach lobeliowych. Z kolei w jeziorze Czarnym k. Borzytuchomia odnotowano jedynie niewielki płat lobelii jeziornej na podłożu organicznym i nie odnaleziono poryblina jeziornego. Podobnie regres populacji lobelii jeziornej i poryblina jeziornego obserwowany jest w jeziorze Herta, które wydają się podlegać powolnej ekstynkcji z powodu zmian jakie nastąpiły w siedlisku. Dodatkowo na obniżenie oceny stopnia zachowania struktury wpłynęły niższe wartości przezroczystości i barwy wody, zwłaszcza w jeziorach Herta i Krosnowskim.

Stopień zachowania funkcji – III średnie lub niekorzystne perspektywy ochrony, zwłaszcza w przypadku jezior Czarnego k. Borzytuchomia i Herta, w których obserwowany jest regres populacji. W pozostałych zbiornikach populacje isoetydów wydają się być bardziej stabilne, a nawet bardzo liczne jak w jeziorze Czarnym k. Unichowa. Większość zbiorników położona jest w bezpośrednim otoczeniu lasu, a jezioro Duże Sítő objęte jest dodatkowo ochroną rezerwatową, lecz jeziora Krosnowskie, Okoniewskie i Herta leżą w krajobrazie rolniczym i pierwsze dwa z nich właściwie sąsiadują od strony południowej z polami uprawnymi. Wszystkie jeziora lobeliowe obszaru (z wyjątkiem rezerwatu przyrody) podlegają silnej presji wędkarskiej i rybackiej. Liczne są tu stanowiska wędkarskie, a wzdłuż linii brzegowej wydeptywane są cenne gatunki wskaźnikowe roślin. Poprzez stosowanie zanęt wody tych jezior są sztucznie użyźniane, co przyspiesza ich sukcesję. Zagrożeniem potencjalnym jest stosowanie rębni zupełnych w zlewniach bezpośrednich omawianych zbiorników, które są niewielkie i dość płytkie. Możliwość odtworzenia – III: w przypadku siedlisk jeziornych, zwłaszcza tak wrażliwych ekosystemów jak 3110, zawsze trudne lub niemożliwe.

Ocena ogólna – B (dobra) – znaczenie obszaru dla ochrony siedliska w kraju jest bardzo duże. Obszar Natura 2000 Dolina Słupi charakteryzuje przede wszystkim liczbą stanowisk – 8 jezior lobeliowych. Pomimo obniżonej oceny ich stanu zachowania to reprezentatywność jest nadal wysoka.

Jakość danych – G (jakość wysoka). Kartowanie terenowe wspomagane ortofotomapą z 2021 r.; analiza danych historycznych i współczesnych, inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytorycznie organy administracji metodykami i wytycznymi na potrzeby PZO.

3140 – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charatea*. Wykreślenie siedliska – pierwotny błąd naukowy. Wniosek o usunięci przedmiotu ochrony oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

3150 – Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Ten typ siedliska obejmuje w obszarze jeziora o zróżnicowanym charakterze i powierzchni – od 0,3 ha (zbiorniki bezimienne) do 124 ha (Jezioro Żukowskie) oraz liczne starorzeczca.

Ocena stanu ochrony

Ogólna ocena stanu ochrony siedliska w obszarze jest niezadowolająca (U1), co wynika z niezadowolającego stanu ochrony większości zbiorników. Spośród 16 jezior, 13 uzyskało ocenę ogólną niezadowolającą, a 3 złą (U2), jednak wszystkie 5 starorzeczy z pełną oceną stanu ochrony uzyskało ocenę właściwą (FV). Obniżona ocena jezior wynikała zawsze z pogorszonej oceny parametru struktura i funkcje, a dokładnie trzech wskaźników kardynalnych: charakterystycznej kombinacji zbiorowisk w obrębie transektu, a także barwy wody i jej przezroczystości oraz, w kilku przypadkach, niezadowolających lub nawet złych (2 jeziora) perspektyw ochrony. W trzech jeziorach, które uzyskały ocenę ogólną złą, najniżej oceniane były: w Jeziorze Unichowskim – charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu i perspektywy ochrony, w Jeziorze Dużym k. Borzytuchomia – barwa wody i perspektywy ochrony, w Jeziorze Wochowo – charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu i wskaźnik dodatkowy fitoplankton.

Uzasadnienie ocen do SDF

Reprezentatywność: B (dobra) – siedlisko 3150 w przedmiotowym obszarze wykształcone jest bardzo różnie. Jeziora są dość mocno przekształcone, w żadnym z nich parametr struktury i funkcji nie został oceniony jako właściwy, przy czym wskaźnik „gatunki wskazujące na degenerację siedliska” w tym parametrze został oceniony jako właściwy we wszystkich tych jeziorach. Szerokie jest spektrum fitocenotyczne badanych zbiorników – od bardzo skąpo wykształconej roślinności zanurzonej, reprezentowanej przez rozproszone osobniki pojedynczych gatunków, jak np. w jeziorze Dużym k. Borzytuchomia czy Wochowo, po zwarte

skupiska głównie nitrofitów (np. rogatka sztywnego *Ceratophyllum demersum*) w Skotawsku Dużym. Roślinność o liściach pływających reprezentowana jest przez takie zespoły jak *Nupharo-Nymphaeetum albae*, *Potametum natantis*, o zróżnicowanej zasobności w poszczególnych jeziorach. Zdecydowanie lepiej wypada ocena starorzeczy występujących w obszarze – wszystkie zostały ocenione jako niezaburzone, w pełni reprezentatywne obiekty, z typową dla omawianego siedliska roślinnością.

Powierzchnia względna: C ($2\% \geq p > 0\%$ krajowych zasobów siedliska) – siedlisko 3150 w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi zajmuje mniej niż 2% zasobów siedliska w skali kraju, w porównaniu do jego zasobów oszacowanych na 440 000 ha podanych w raporcie krajowym z 2019 r. dla kontynentalnego regionu biogeograficznego na EIONET (area covered by habitat – Surface area (in km²) – best single value).

Ocena stanu zachowania: C (średni lub zdegradowany), w tym: stopień zachowania struktury – III średnio zachowana lub częściowo zdegradowana, w oparciu o wskaźniki stosowane w PMS GIOŚ. Zbiorniki eutroficzne omawianego obszaru są zróżnicowane pod względem stopnia zachowania struktury siedliska 3150. Zaliczone do niego starorzecza są bardzo dobrze wykształcone, roślinność zanurzona i wynurzona jest bardzo dobrze rozwinięta, typowa i obfita. We wszystkich ocenianych obiektach każdy z parametrów uzyskał ocenę właściwą. Tylko w jednym starorzeczu obniżona została do U1 ocena wskaźnika „charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu” – w tym starorzeczu odnotowano tylko „luźne agregacje wywłócznika okółkowego *Myriophyllum verticillatum* i moczarki kanadyjskiej *Elodea canadensis*, z udziałem glonów brunatnic *Phaeophyta* i zielenic *Chlorophyta*”. W pozostałych starorzeczach wszystkie wskaźniki struktury i funkcji były właściwe.

Z kolei wszystkie jeziora są zaburzone, większość uzyskała ocenę niezadowalającą, gdzie głównymi czynnikami obniżającymi ocenę ich struktury były: zubożała kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu, a także niewłaściwa barwa wody i słaba jej przezroczystość. Stopień zachowania funkcji – II dobre perspektywy ochrony. Pomimo obserwowanych niekorzystnych zmian zachodzących w większości jezior obszaru, zdecydowano się ocenić perspektywy ochrony jako zadowalające, dobre. Poza trzema jeziorami, które znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie osad ludzkich: Jezior Duże k. Borzytuchomia, Unichowskie – koło Unichowa i Żukowskie k. Żukówka i Jamna oraz poza Jezioro Mądrzechowskim znajdującym się w zlewni rolniczo-leśnej, to większość jezior położonych jest w otoczeniu lasów. Dodatkowo 3 zbiorniki objęte są ochroną rezerwatową. Poza tym czynnikiem wpływającym dodatnio na ocenę tego aspektu jest dobry stan ochrony starorzeczy. Jednocześnie należy mieć na uwadze istniejące i potencjalne czynniki oddziałujące na to siedlisko w obszarze, w tym turystykę i rekreację oraz użytkowanie rybackie i wędkarskie i tam gdzie jest to możliwe wdrażać działania ograniczające antropopresję i monitorować siedlisko. Możliwość odtworzenia – III: w przypadku siedlisk jeziornych, zawsze trudne lub niemożliwe.

Ocena ogólna – B (dobra) – znaczenie obszaru dla ochrony siedliska 3150 w kraju jest bardzo duże, zwłaszcza przez wzgląd na spore zasoby, liczbowe i powierzchniowe. Występowanie sporej liczby, typowo wykształconych, starorzeczy jest cechą charakterystyczną obszaru Natura 2000 Dolina Słupi.

Jakość danych – G (jakość wysoka). Kartowanie terenowe wspomagane ortofotomapą z 2021 r., analiza danych historycznych i współczesnych, inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytorycznie organy administracji metodykami i wytycznymi na potrzeby PZO.

3160 – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

Ten typ siedliska obejmuje w obszarze 3 zbiorniki: dwa bezimienne (jeden znajdujący się 200 m na północ od jeziora Głębokiego, drugi 500 m na południowy-zachód od wsi Gałąźnia Mała) oraz jezioro Małe Sitno w rezerwacie przyrody „Jeziora Sitna”.

Ocena stanu ochrony

Ogólna ocena stanu ochrony siedliska w obszarze jest niezadowalająca (U1), co wynika z niezadowalającego stanu ochrony dwóch zbiorników bezimiennych. W pierwszym z nich (znajdującym się na N od j. Głębokiego) ocena ta jest wynikiem niższej przezroczystości wody (1,2 m), na co wpłynęło zabarwienie substancjami humusowymi, a przede wszystkim zakwity glonów planktonowych. Pozostałe wskaźniki „specyficznej struktury i funkcji” oraz parametr „perspektywy ochrony” został oceniony jako właściwy. W drugim zbiorniku (na SW od Gałąźni Małej) obniżona ocena stanu ochrony wynika z pogorszonej wartości wskaźników „gatunki charakterystyczne” i „przewodnictwo”, pozostałe oceny FV. Z kolei stan ochrony jeziora Małe Sitno został oceniony w 2016 r. jako właściwy – wszystkie wskaźniki otrzymały ocenę właściwą.

Uzasadnienie ocen do SDF

Reprezentatywność: B (dobra) – w obszarze są dwa niewielkie (co jest typowe dla tego siedliska) zbiorniki dystroficzne i jeden większy. Dwa zbiorniki bezimienne znajdują się w dość wczesnym stadium dystrofii –

przy ich brzegach rozwinięty jest wąski pas torfowisk przejściowych. W pierwszym jeziorze brak roślinności podwodnej, z kolei w drugim pojawiły się nitrofity. W obu zbiornikach roślinność o liściach pływających reprezentowana jest przez zespół *Nupharo-Nymphaeetum albae* z udziałem grążela żółtego *Nuphar luteum* i grzybieni białych *Nymphaea alba*. Woda jest umiarkowanie zabarwiona, lekko brunatna, uboga w sole mineralne i ma kwaśny odczyn. Drugie jezioro (koło Gałążnej Małej) włączone jest w system melioracyjny. Jezioro Małe Sitno jest dość dużym (jak na zbiorniki dystroficzne) i płytkim zbiornikiem położonym wraz z jeziorem Duże Sitno w równoleżnikowej rynnie. Otoczone jest kompleksem boru bagiennego. W części zachodniej jeziora rozwinęło się pło torfowcowe, z dużym udziałem gatunków wysokotorfowiskowych. W części wschodniej północnego brzegu kilka niewielkich płatów *Cladium mariscus*. Gatunek ten występuje w rozproszeniu także przy brzegu południowym. Niemal cały zbiornik zajęty jest przez mozaikę płatów zespołów *Nupharo-Nymphaeetum albae* i *Potametum natantis*. Roślinności podwodnej nie stwierdzono. Powierzchnia względna: C (2% $\geq$ p > 0% krajowych zasobów siedliska) – siedlisko 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi zajmuje mniej niż 2% zasobów siedliska w skali kraju, co wynika z przyrównania do danych zebranych w RDOŚ w Gdańsku.

Ocena stanu zachowania: B (dobry), w tym: stopień zachowania struktury – II dobrze zachowana, w oparciu o wskaźniki stosowane w PMŚ GIOŚ. Dwa mniejsze zbiorniki są mniej lub bardziej zaburzone. W jeziorze koło Gałążnej Małej przez użytkowanie wędkarskie i rybactwo woda jest używana, co spowodowało iż znaczny udział roślinności zanurzonej stanowi moczarka kanadyjska *Elodea canadensis*. Z kolei w zbiorniku koło j. Głębokiego pojawiły się zakwity glonów planktonowych, co wpłynęło ujemnie na widoczność krążka Secchiego, jednak pozostałe wskaźniki „specyficznej struktury i funkcji” są prawidłowe. Największy z 3 zbiorników – jezioro Małe Sitno jest typowym siedliskiem, w którym nie stwierdzono zaburzeń. Brak jest gatunków ekspansywnych czy inwazyjnych, zaś plankton (wskaźnik pomocniczy) również został oceniony jako właściwy. Stopień zachowania funkcji – II dobre perspektywy ochrony. Pomimo obserwowanych zmian zachodzących w zbiornikach dystroficznych obszaru, zdecydowano się ocenić perspektywę ochrony jako dobre. Wszystkie jeziora położone są w otoczeniu lasów. Co prawda przy zbiorniku znajdującym się na północ od j. Głębokiego dokonano rębni zupełnej, ale pozostawiono pas 25 m szerokości od linii brzegowej. W drugim jeziorze największym problemem jest eutrofizacja, spowodowana niewłaściwą gospodarką rybacką, a także pośrednio rów odwadniający lasy. W Małym Sienie kłusownictwo wędkarskie zostało zidentyfikowane jako zagrożenie o niewielkim natężeniu – ochrona rezerwatu. Możliwość odtworzenia – III: w przypadku siedlisk jeziornych, zawsze trudne lub niemożliwe.

Ocena ogólna – C (znacząca). Znaczenie obszaru dla ochrony siedliska w kraju jest znaczące (C). Siedlisko ma w obszarze niewielką powierzchnię względną, jest umiarkowanie reprezentatywne i cechuje się średnim stanem zachowania.

Jakość danych – G (jakość wysoka). Kartowanie terenowe wspomagane ortofotomapą z 2021 r., analiza danych historycznych i współczesnych, inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytoryczne organy administracji metodykami i wytycznymi na potrzeby PZO.

3260 – Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculon fluitantis*).

Charakterystyczny dla obszaru Natura 2000 Dolina Słupi PLH220052 typ siedliska, zajmujący też sporą powierzchnię względną.

Ocena stanu ochrony

W przedmiotowym obszarze siedlisko 3260 obejmuje rzeki (w granicach obszaru Natura 2000): Słupię, Skotawę, Kwaczę, Kamionkę, Kamienicę, Kamienną, Karzniczkę, Głaźną, Bytowę, Żelkową Wodę (nazewnictwo wg MPHP). Wykształcone jest w sposób bardzo zróżnicowany. Płaty z typową dla tego siedliska roślinnością są rozproszone, głównie z uwagi na znaczne zacienienie większości fragmentów koryt – na odcinkach leśnych, a także silnie przekształconych i pogłębionych przeważnie brak roślinności. Pojawia się ona w dobrze doświetlonych lukach, przede wszystkim na odcinkach w krajobrazie bezleśnym. Stan ochrony siedliska w obszarze został oceniony jako niezadowolający (U1), gdyż na 15 badanych odcinkach rzek, tylko jeden z nich uzyskał ocenę właściwą (FV) na stanowisku, dwa otrzymały oceny złe (U2), zaś pozostałe dwanaście oceny niezadowolające.

Uzasadnienie ocen do SDF

Reprezentatywność – B (dobra). Większość cieków obszaru to rzeki włosienicznikowe. Płaty z typową dla tego siedliska roślinnością są jednak rozproszone, głównie ze względu na zacienienie. Na większości badanych stanowisk siedlisko reprezentowane jest tylko przez jeden, zwykle nielicznie występujący gatunek włosienicznika, rzadko przez inne gatunki z tego rodzaju. Pomimo niskiej reprezentatywności gatunków wskaźnikowych, wynikającej częściowo ze specyfiki naturalnego charakteru cieków, występują tu odcinki rzek z charakterystycznym i właściwym dla tego typu siedliska składzie gatunkowym i morfologii. Najlepiej

wykształcone płyty siedliska stwierdzono na Słupi poniżej ujścia Kamienicy oraz na środkowym odcinku Chwarstnicy.

Powierzchnia względna – B ($15\% \geq p > 2\%$ krajowych zasobów siedliska) – siedlisko 3260 w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi zajmuje więcej niż 2% zasobów siedliska w skali kraju, mniej niż 15%, w porównaniu do jego zasobów oszacowanych na 2200 ha podanych w raporcie krajowym z 2019 r. dla kontynentalnego regionu biogeograficznego na EIONET (area covered by habitat – Surface area (in km²) – best single value).

Ocena stanu zachowania – B (dobry), w tym: stopień zachowania struktury – II dobrze zachowana, w oparciu o wskaźniki stosowane w PMŚ GIOŚ. Na większości stanowisk siedlisko 3260 realizuje się stosunkowo słabo. Reprezentowane jest przez jeden, zwykle nielicznie występujący gatunek włosienicznika rzecznego *Ranunculus fluitans*, rzadko przez inne gatunki charakterystyczne, jak włosienicznik wodny *Ranunculus aquatilis*, wyjątkowo zaś *Ranunculus trichophyllus*, czy *Ranunculus pseudofluitans*. Jednak z gatunków poświadczonych obserwowano też rzęśle *Callytriche* sp. i zdrojka *Fontinalis antipyretica*. Na większości odcinków liczny jest również potocznik *Berula erecta*, obficie występują jeżogłówki *Sparganium emersum*, *Sparganium erectum*, a w większych ciekach rdestnice *Potamogeton perfoliatus*, *Potamogeton pectinatus*, *Potamogeton crispus*, *Potamogeton natans*, przetacznik bobowniczek *Veronica becabunga*, wywłóczniki *Myriophyllum* sp., trędownik oskrzydłony *Scrophularia umbrosa*, łączeń baldaszkowaty *Butomus umbellatus*, strzałka *Sagittaria sagittifolia* i inne. Gatunkami ekspansywnymi, wypierającymi naturalne zbiorowiska roślin podwodnych są: moczarki *Elodea canadensis* i *Elodea nuttallii*, w niektórych ciekach osiągające pokrycie przewyższające pokrycie wszystkich pozostałych roślin wodnych. Stopień zachowania funkcji – II dobre perspektywy ochrony. Występowanie siedliska w obszarze uwarunkowane jest różnorodnymi czynnikami, zarówno naturalnymi, jak antropogenicznymi. Istotnym elementem ograniczającym występowanie gatunków charakterystycznych jest zacienienie. Aczkolwiek dodatkowymi limiterami mogą być znaczne wahania dobowe i krótkookresowe poziomu wody i szybkości nurtu, wynikające z działalności małych elektrowni wodnych. Procesy te nie są wystarczająco oceniane z uwagi na brak odpowiednich wskaźników, a mogą znacząco obniżać stan ochrony siedliska. Lokalnie, na mniejszych ciekach takich jak Głaźna, Kamienna, Żelkowa Woda, oddziaływaniem niekorzystnie wpływającym na stan siedliska może być działalność bobrów przyczyniająca się do zmian w ich reżimach hydrologicznych, modyfikacji przepływu, zamulania niektórych odcinków itd. Możliwość odtworzenia – III – trudne lub niemożliwe. Aspekt znacznego zacienienia koryta rzek jest zjawiskiem naturalnym i pożądanym, choć w przypadku tego siedliska czynnikiem limitującym.

Ograniczenie antropopresji wymagałoby sukcesywnego usuwania MEW. Ważne jest, aby proces zmian hydrologicznych możliwie hamować.

Ocena ogólna – B (dobra) – obszar Natura 2000 Dolina Słupi PLH220052 pełni ważną rolę w ochronie siedliska przyrodniczego 3260 zarówno w skali regionu, jak i kraju, dlatego przyznano łączną ocenę na poziomie dobrym (B).

Jakość danych – G (jakość wysoka). Kartowanie terenowe wspomagane ortofotomapą z 2021 r. i danymi z MPHP, analiza danych historycznych i współczesnych, inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytorycznie organy administracji metodykami i wytycznymi na potrzeby PZO.

4030 – Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphyilion*), dodanie przedmiotu ochrony – powierzchnia 0,035 ha.

Siedlisko występuje w obszarze w pojedynczej lokalizacji na znikomej powierzchni (0,035 ha). Wykształciło się na krawędzi stromego zbocza rzeki Wąsietnicy, zwanej Parchowską Strugą, będącej dopływem Słupi, pod linią energetyczną. Poza tym szczególnym miejscem, gdzie w dłuższej perspektywie czasowej możliwe jest utrzymanie się siedliska brak jest dodatkowych potencjalnych jego stanowisk. W związku z powyższym siedlisko w SDF występuje z oceną reprezentatywności D.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
	Zagrożenia i presje	Zanieczyszczenie (opcjonalnie)	Wewnętrzne

Poziom	[kod]	[kod]	zewnątrzne [i o b]
L	G05.01		i
M	G01.02		i
H	B02.02		i
L	F02.03		i
H	A04.03		i
L	K01.01		i
M	F01.02		i
M	H01		b
M	J02.12		i
H	K02		i
H	J03.01		i

Oddziaływania pozytywne

Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnątrzne [i o b]
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Ciechanowski M., Anikowska U., Nalewaja A., Przesmycka A., Biała A. 2006. Nietoperze (Chiroptera) Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Nietoperze 7 (1-2): 19-38.2. Gerstmannowa E. (red.). 1999 mscr. Plan ochrony Parku Krajobrazowego Dolina Słupi. IOŚ-WSP, Gdynia-Słupsk.3. Górski W., Florek W. (red.). 1996 mscr. Ocena zasobów przyrodniczych i waloryzacja terenów Parku Krajobrazowego Dolina Słupi. Urząd Wojew. w Słupsku, Słupsk.4. IOP PAN red. 2007 mscr. Raport dla Komisji Europejskiej z wdrażania Dyrektywy Siedliskowej w zakresie dotyczącym monitoringu. GIOŚ, Warszawa.5. Książkiewicz Z. 2008. The Narrow-Mouthed Whorl Nasil Vertigo angustior (Pulmonata: Gastropoda: Vertiginidae) – Distribution and Habitat Disturbance In Northwestern Polska. Tentacle 16: 5-6.6. Stańko R. Utracka-Minko B., Miller M., Litwin I., Głuchowska B. 2001-2003 mscr. Dokumentacje projektowe rezerwatów przyrody w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” i jego otuliny.7. Rosadziński S. 2015. Inwentaryzacja przyrodnicza haczykowca błyszczącego Hamatocaulis vernicosus w obszarach Natura 2000: Dolina Słupi PLH220052, Dolina Rurzyca PLH300017, Łąka w Bęczkowicach PLH1000048. <http://siedliska.gios.gov.pl/pl/>

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

[Powrót](#)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL03	57.51	PL04	2.73	PL02	2.74

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Gowidliński	*	2.73
PL02	Gołębia Góra	*	0.04
PL02	Grodzisko Borzytuchom	*	0.38
PL03	Park Krajobrazowy Dolina Słupi	*	57.51
PL02	Buczyna nad Słupią	+	0.27
PL02	Mechowiska Czaple	*	0.13
PL02	Dolina Huczka	*	0.17
PL02	Las nad Jeziorem Mądrzechowskim	*	0.35
PL02	Jeziora Małe i Duże Sitno	*	0.55
PL02	Skotawskie Łąki	*	0.73
PL02	Źródłiskowe Torfowisko	*	0.12

5.3. Forma ochrony

Centralna część obszaru znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Słupi. Ponadto na terenie tym znajduje się 6 rezerwatów przyrody: śLas koło Jez. Mądrzechowskiegoś, śJeziora Małe i Duże Sitnoś, śGołębia Góraś, śGniazda Orła Bielikaś, śGrodzisko Borzytuchomś, ślas Bukowy przy Słupiś. Planowane jest utworzenie dalszych 9. rezerwatów.

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
Adres:	Polska Chmielna 54/57 80-748 Gdańsk
Adres e-mail:	sekretariat.gdansk@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐

☐	Tak
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu
☒	Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH220052

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--